

Minister - Członek Rady Ministrów Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Jan Grabiec

DNK.WK.1741.3.2026

Warszawa, 28 maja 2026 r.

Pani

Marta Cienkowska

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Przedstawiam Pani Minister *Wystąpienie pokontrolne* (dalej: *Wystąpienie*) z kontroli planowej przeprowadzonej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM) w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹ (dalej także: MKiDN, Ministerstwo, Jednostka albo Kontrolowany) w zakresie *Organizacji i finansowania pogrzebów państwowych*². Do Projektu wystąpienia pokontrolnego nie złożono zastrzeżeń.

Ustalenia kontroli i oceny badanej działalności opisano w niniejszym *Wystąpieniu*.

Podstawa prawna:

Art. 6 ust. 1 oraz art. 46-48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej³ (dalej: ustawa o kontroli).

OCENA OGÓLNA KONTROLOWANEGO OBSZARU

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie wprowadziło regulacji wewnętrznych, które normowałyby kwestie pochówku osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa. Zadania dotyczące organizowania i finansowania pogrzebów państwowych były realizowane w oparciu o przyjętą w Jednostce pragmatykę działania. Uzupełnieniem jej jest jedynie sporządzony w 2025 r. projekt *Regulaminu dokonywania refundacji kosztów pogrzebu państwowego osób zasłużonych wobec państwa i społeczeństwa*⁴ (dalej: projekt regulaminu). Projekt ten nie zapewnia jednak w pełni przejrzystego wydatkowania środków publicznych z uwagi na:

- Brak jednoznacznych kryteriów określających przypadki, w których dopuszczalne jest refundowanie kosztów pogrzebu przekraczających obowiązujący w Jednostce limit 30 000 zł. Proces podejmowania decyzji o zwiększeniu refundacji nie był udokumentowany w sposób zapewniający jego przejrzystość;
- Niewystarczające wymagania dotyczące szczegółowości dokumentów księgowych. Nie wprowadzono obowiązku precyzyjnego wyszczególniania pozycji kosztowych na fakturach, dopuszczając stosowanie ogólnych określeń typu „usługi pogrzebowe”. Ograniczało to możliwość przekazywania wnioskodawcom jednoznacznych informacji o obowiązujących zasadach refundacji oraz utrudniało dokonanie rzetelnej analizy zasadności ponoszonych wydatków;
- Nienależyte dokumentowanie poniesionych wydatków. Stwierdzono przypadki braku potwierdzenia dokonania płatności (1 przypadek) oraz braku pisemnych oświadczeń o nieprzedłożeniu faktur do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (3 przypadki).

Ustalenia te wskazują, że stosowane w Ministerstwie nieformalne rozwiązania (wspomniany projekt nie został wprowadzony w życie) nie zapewniały wystarczającego poziomu przejrzystości, kontroli oraz rozliczalności wydatków ponoszonych na organizację pogrzebów państwowych.

Skala procedowanych spraw dotyczących organizacji pogrzebów państwowych w okresie objętym kontrolą była umiarkowana, tj.: od 1 stycznia 2023 r. do 18 marca 2026 r. do MKiDN wpłynęło 56 wniosków o zorganizowanie pogrzebu państwowego osobom zasłużonym dla kultury (9 wniosków w 2023 r., 22 wnioski w 2024 r., 21 wniosków w 2025 r., 4 wnioski w 2026 r.). Na ich podstawie zorganizowano 49 pogrzeby państwowe (9 dot. wniosków złożonych w 2023 r., 18 dot. wniosków złożonych 2024 r., 19 dot. wniosków złożonych

¹ Z siedzibą w Warszawie (ul. Krakowskie Przedmieście 15, 00-071 Warszawa).

² Kontrolę przeprowadzili pracownicy Departamentu Nadzoru i Kontroli Kancelarii Prezesa Rady Ministrów: Marta Wrzesińska, radca, kierownik zespołu kontrolującego oraz Krzysztof Rasiński – główny specjalista, członek zespołu kontrolującego. Czynności kontrolne prowadzono od 18 marca do 20 kwietnia 2026 r. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2023 r. do 18 marca 2026 r. z możliwością zasięgnięcia informacji z okresów wcześniejszych i późniejszych, jeśli miały wpływ na kontrolowane zagadnienie.

³ Dz.U. z 2026 r., poz. 158.

⁴ Załącznik do pisma dyrektora Biura Ministra MKiDN z 19 marca 2026 r. (odpowiedź na pismo znak: DNK-1/2026, pyt. 1).

w 2025 r., 3 dot. wniosków złożonych w 2026 r.), a jeden był w trakcie organizacji. Łączny ich koszt wyniósł 1 219 985 zł i w całości został pokryty z budżetu MKiDN.

Wszystkie poddane badaniu wnioski o wyrażenie zgody na nadanie charakteru państwowego uroczystości pogrzebowej były kierowane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: Minister KiDN albo Minister) do Szefa KPRM po przeprowadzeniu analizy ich zasadności i były szczegółowo uzasadnione, zgodnie z § 2 zarządzenia nr 16 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 lutego 1990 r. w sprawie *pogrzebów osób zasłużonych wobec państwa i społeczeństwa* (dalej: zarządzenie nr 16) w związku z § 1 zarządzenia nr 15 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1997 r. *zmieniające zarządzenie w sprawie pogrzebów osób zasłużonych wobec państwa i społeczeństwa* (dalej: zarządzenie nr 15). Refundacja kosztów pogrzebu odbywała się po uzyskaniu zgody na organizację pogrzebu państwowego.

Przypadki dwóch z pięciu odmów skierowania przez Ministerstwo wniosku do dalszego procedowania do Szefa KPRM nie były przejrzyste. Pozostałe odmowy zostały rzetelnie udokumentowane.

Ministerstwo gromadzi dane dotyczące organizacji i finansowania pogrzebów państwowych w układzie zapewniającym sprawny dostęp do wiarygodnych danych ilościowych i wartościowych na temat realizowanego zadania. Pomimo tego dane przekazane⁵ do KPRM przed kontrolą (17 października 2025 r.) były nieprawidłowe. Kontrolowany nie zastosował wystandaryzowanego podejścia do prezentowania danych o kosztach pogrzebów, w efekcie czego niektóre z nich nie zostały ujęte w piśmie. Takie działanie świadczy o braku zachowania rzetelności przy sporządzaniu tych danych. Stwierdzono również rozbieżność pomiędzy liczbą wniosków o zorganizowanie pogrzebu państwowego, które wpłynęły do MKiDN wykazaną w piśmie do Szefa KPRM (47 wniosków), a liczbą wniosków wykazaną w analogicznym okresie w zestawieniu przekazanym kontrolerom (46 wniosków). Wynikała ona z faktu, że zestawienie przekazane kontrolerom nie obejmowało wniosku dotyczącego prośby o sfinansowanie kosztów pomnika (do MKiDN nie wpłynął wcześniej wniosek o nadanie pogrzebowi charakteru państwowego).

W latach 2023-2026 wewnętrzna struktura organizacyjna Biura Ministra (dalej także: BM albo Biuro), tj.: komórki odpowiadającej w MKiDN za organizację pogrzebów państwowych podlegała kilkukrotnym przekształceniom. Jednakże opisy stanowisk pracy pracowników wykonujących zadania związane z organizacją i obsługą finansową pogrzebów państwowych osób zasłużonych dla kultury nie były na bieżąco aktualizowane, stosownie do następujących kolejno zmian w organizacji zadania. Stanowi to na naruszenie standardów kontroli zarządczej⁶ w zakresie struktury organizacyjnej⁷ (brak aktualnych zakres obowiązków). Jednocześnie nie stwierdzono, aby opisana okoliczność miała negatywny wpływ na realizację zadań.

Kwestie dotyczące pochówku osób zasłużonych dla Państwa i społeczeństwa nie zostały szczegółowo uregulowane w przepisach rangi ustawowej. Do badanego obszaru stosuje się przede wszystkim niepublikowane w Monitorze Polskim wspomniane zarządzenie nr 16 oraz zarządzenie nr 15. Oba akty mają charakter ogólny.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o *cmentarzach i chowaniu zmarłych*⁸, prawo pochowania zwłok osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa przysługuje organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym, a także osobom, które do tego dobrowolnie się zobowiązują. Wskazany przepis nie doprecyzowuje zasad, w jaki sposób instytucja państwowa ma dokonać pochówku osoby zasłużonej. Przywołana ustawa nie precyzuje również definicji osoby zasłużonej. Do kontrolowanego obszaru znajdują zastosowanie wspomniane zarządzenia nr 16 i nr 15, zgodnie z którymi przed pochowaniem osoby zasłużonej na koszt państwa należy zwrócić się o zgodę do PRM (sprawami tymi zajmuje się Szef KPRM w imieniu PRM). Koszty pogrzebu są pokrywane z budżetu jednostki, która wniosowała o jego organizację i obejmują koszty ceremoniału pogrzebowego oraz wybudowania grobu i nagrobka. Przy wyznaczeniu miejsca pochowania, wyborze właściwego ceremoniału pogrzebowego oraz budowie grobu i nagrobka należy w miarę możliwości uwzględnić życzenia rodziny zmarłego, co do zasady w granicach typowych kosztów.

OCENY I USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

[Mechanizmy kontroli]

1. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w okresie objętym kontrolą **nie posiadało regulacji wewnętrznych**, które normowałyby problematykę dotyczącą kwestii pochówku osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa. Zadania dotyczące organizowania i finansowania pogrzebów państwowych były realizowane w oparciu o przyjętą **pragmatykę działania**. Uzupełnieniem jej ma być sporządzony w 2025 r. **projekt regulaminu** (trwają prace i uzgodnienia nad ostatecznym kształtem dokumentu). Mając na uwadze, że projekt ten powstał w połowie 2025 r. oraz nie określono perspektywy czasowej zakończenia prac

⁵ Pismo dyrektora Biura Ministra MKiDN, znak: BM-WP.067.34.2025.IF

⁶ Komunikat Nr 23 Ministra Finansów w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych z dnia 16 grudnia 2009 r. ([Dz.Urz.MF Nr 15, poz. 84](#)).

⁷ A. Środowisko wewnętrzne, 3. Struktura organizacyjna.

⁸ Dz.U. z 2025 r. poz. 1590.

i zatwierdzenia ostatecznej jego wersji, proces organizacji pogrzebów państwowych pozostaje nadal formalnie nieuporządkowany. Odnosząc się do zakresu regulacji we wspomnianym projekcie należy uznać, że jest to dokument **o charakterze pomocniczym, a nie procedura regulująca w sposób całościowy przebieg procesu organizacji i finansowania pogrzebów państwowych**. Analiza wybranych spraw wskazuje na potrzebę dookreślenia zasad refundacji kosztów pogrzebów, tak aby zapewnić przejrzystość w wydatkowaniu środków publicznych (szerzej: pkt. 8-9).

Organizacja i finansowanie pogrzebów państwowych odbywają się w MKiDN w oparciu o wypracowane podejście praktyczne. W 2025 r. zasady te spisano w przygotowywanym projekcie regulaminu. Wyjaśniono⁹, że trwają prace i uzgodnienia nad ostatecznym kształtem tego dokumentu. Ministerstwo nie wskazało¹⁰ w jakim terminie planowane jest zakończenie prac i zatwierdzenie ostatecznej wersji projektu regulaminu.

Zdaniem Kontrolowanego¹¹ zasady spisane w projekcie regulaminu ułatwiają pracę osób wykonujących zadania związane z organizacją i rozliczeniem finansowym pogrzebów państwowych oraz sprzyjają równemu traktowaniu wnioskodawców.

W projekcie regulaminu określono, że:

- Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego występuje do Szefa KPRM z wnioskiem o wyrażenie zgody na pochowanie twórców ze środków budżetowych MKiDN z własnej inicjatywy lub na wniosek: rodziny zmarłego, podmiotów prowadzących statutową działalność kulturalną, dyrektorów państwowych instytucji kultury czy rektorów szkół wyższych;
- refundacja przysługuje osobom lub instytucjom, które pokryły koszty pogrzebu i posiadają dokumenty, które to potwierdzają (faktury, rachunki, zaświadczenia parafii, noty obciążeniowe);
- refundacja obejmuje wydatki związane z urządzeniem ceremoniału pogrzebowego oraz wybudowaniem grobu lub nagrobka;
- refundacji podlegają typowe koszty pogrzebu z wyłączeniem kosztów konsolacji, kosztów pokrytych przez ZUS w ramach zasiłku pogrzebowego, faktur za wieńce od rodziny zmarłego, dodatkowych nekrologów - MKiDN ponosi koszty za jeden nekrolog;
- maksymalna kwota refundacji wynosi 30 000 zł, a w wyjątkowych sytuacjach może zostać zwiększona za zgodą dyrektora Biura Ministra.

Wyjaśniono¹², że duża liczba nekrologów oraz wieńców była przyczynkiem do rozpoczęcia prac nad projektem regulaminu, którego celem jest ograniczenie wydatków MKiDN na pogrzeby państwowe. Ministerstwo nie udzieliło informacji w jakim terminie planowane jest zakończenie prac nad ostateczną wersją regulaminu.

2. Zasadnym jest, że Ministerstwo finansuje pogrzeby państwowe na zasadzie refundacji kosztów, a każda decyzja w tym zakresie jest poprzedzona uzyskaniem zgody Szefa KPRM na pokrycie kosztów pogrzebu ze środków budżetowych (których dysponentem jest Minister KiDN) oraz prowadzoną w Biurze Ministra analizą przedłożonych do refundacji dokumentów potwierdzających poniesione wydatki. Uzyskanie zgody wynikało z § 2 zarządzenia nr 16 w związku z § 1 zarządzenia nr 15.

W MKiDN przyjęto rozwiązanie polegające na finansowaniu pogrzebów państwowych osób szczególnie zasłużonych dla kultury polskiej (artystów, malarzy, tancerzy, aktorów, muzyków, konserwatorów zabytków, profesorów uczelni artystycznych) poprzez refundację wydatków na rzecz osób lub instytucji, które pokryły koszty pogrzebu.

Zdaniem Dyrektora BM¹³, takie podejście (najpierw wydatek, potem zwrot) zapewnia przejrzystość w rozliczaniu środków finansowych, pozwala w sposób rzetelny, celowy i oszczędny wydatkować środki publiczne. Finansowanie pogrzebów państwowych wynika z decyzji Ministra KiDN i każdorazowo jest poprzedzone uzyskaniem zgody Szefa KPRM. Przy podejmowaniu takiej decyzji brane są pod uwagę m.in. nadane odznaczenia państwowe i resortowe oraz wybitne osiągnięcia artystyczne (malarzy, tancerzy, aktorów, muzyków, konserwatorów zabytków, profesorów uczelni artystycznych). Wybór takiego rozwiązania, czyli refundacji kosztów pogrzebów, podyktowany był względami organizacyjnymi, zwłaszcza ograniczonym czasem przygotowania ceremonii oraz uwzględnieniem życzeń rodziny osoby zmarłej, o czym stanowi § 4 pkt 3 zarządzenia nr 16. Forma refundacji zapewnia o pokryciu kosztów poniesionych, udokumentowanych, wymaganych oraz faktycznie wynikających z charakteru pogrzebu państwowego.

Dyrektor BM wyjaśniła¹⁴, że MKiDN finansuje tylko niektóre elementy pogrzebu państwowego co jest podyktowane dobrem publicznym, by przy uwzględnieniu woli rodziny zmarłego zachować procedury oraz przejrzystość wydatkowania środków. W przypadku gdy którakolwiek pozycja w przedłożonych fakturach budzi wątpliwość bądź jest niejasna, pracownik Biura Ministra kontaktuje się (głównie telefonicznie) z osobami (bądź instytucjami) bezpośrednio ponoszącymi koszty lub z zakładami pogrzebowymi upoważnionymi przez rodziny do zorganizowania pogrzebu. Każdorazowo także wymagane jest złożenie przez rodzinę oświadczenia, czy którakolwiek z przedstawionych faktur została przekazana do ZUS w celu uzyskania zasiłku pogrzebowego. W ten sposób eliminowana jest możliwość podwójnego finansowania ze środków państwowych.

⁹ Odpowiedź na pismo znak: DNK-3/2026 z 25 marca 2026 r. (pyt. 3).

¹⁰ Odpowiedź na pismo znak: DNK-9/2026 z 20 kwietnia 2026 r. (pyt. 2).

¹¹ Odpowiedź na pismo znak: DNK-3/2026 z 25 marca 2026 r. (pyt. 3).

¹² Odpowiedź na pisma znak: DNK-6/2026 z 14 kwietnia 2026 r. (pyt. 4 i 13), DNK-9/2026 z 20 kwietnia 2026 r. (pyt. 2).

¹³ Odpowiedź na pismo znak: DNK-3/2026 z 25 marca 2026 r. (pyt. 1-2).

¹⁴ Odpowiedź na pismo znak: DNK-3/2026 z 25 marca 2026 r. (pyt. 1-2).

[Zakres zadania]

3. [skala działań i rola MKiDN] W latach 2023-2026 skala zorganizowanych i sfinansowanych pogrzebów państwowych osobom zasłużonym dla kultury ze środków będących w dyspozycji MKiDN **była umiarkowana**. Od 1 stycznia 2023 r. do 18 marca 2026 r. do MKiDN wpłynęło 56 wniosków o zorganizowanie pogrzebu (9 wniosków w 2023 r., 22 wnioski w 2024 r., 21 wniosków w 2025 r., 4 wnioski w 2026 r.). Szef KPRM wydał zgodę na 50 pogrzebów państwowych, a w jednym przypadku poinformował, że zostanie on zorganizowany przez Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych¹⁵. W kontrolowanym okresie zorganizowano 49 pogrzebów państwowych, a jeden był w trakcie organizacji¹⁶. Każdy pogrzeb ma uroczystą oprawę, w szczególności w każdej z uroczystości pogrzebowych bierze udział Minister KiDN lub jego przedstawiciel oraz pracownik Biura Ministra odpowiedzialny za jej organizację.

Wyjaśniono¹⁷, że w każdej uroczystości uczestniczy Minister KiDN lub jego przedstawiciel oraz pracownik BM odpowiedzialny za organizację pogrzebu. Na pogrzebie odczytywany jest list Ministra, a pracownik BM czuwa nad tym, aby uroczystość miała odpowiedni przebieg: jest w stałym kontakcie z rodziną zmarłego, zakładami pogrzebowymi, urzędami centralnymi, Kancelarią Sejmu i Senatu, księdzem bądź mistrzem ceremonii, Ministerstwem Obrony Narodowej itp.

4. [struktura wydatków] Na zorganizowanie 49 pogrzebów w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 18 marca 2026 r.¹⁸ ze środków MKiDN wydatkowano łącznie **1 219 985 zł**, z tego koszty pogrzebów stanowiły **1 114 477 zł (91%)**, a wydatki związane z budową bądź renowacją nagrobków i wykuciem liter stanowiły **105 508 zł (9%)**. Kwota refundacji miała bezpośredni związek z przedłożonymi przez osobę, która sfinansowała koszty pogrzebu dokumentami kosztowymi potwierdzającymi poniesione wydatki (faktury, rachunki, zaświadczenia i pokwitowania parafii). Indywidualny charakter usług pogrzebowych (w przypadku pogrzebów osób zasłużonych/znanych) powoduje, że ich koszty są bardzo zróżnicowane (kształtowały się na poziomie od 6 114 zł do 50 000 zł). Ponadto ustalony przez Ministerstwo limit na poziomie około 30 000 zł powoduje, że jest to bardziej dofinansowanie kosztów pochówku niż jego sfinansowanie z uwagi na wysokie koszty (w ramach pochówku są finansowane koszty ceremoniału pogrzebowego, a także w zależności od sytuacji koszty grobu i nagrobka).

Struktura wydatków poniesionych na pogrzeby, których organizację inicjowano w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 18 marca 2026 r.:

- 2023 r. kwota 219 641 zł (z tego koszty 9 pogrzebów - 153 441 zł, 3 nagrobków 64 215 zł oraz liter na 1 nagrobku 1 985 zł),
- 2024 r. kwota 439 992 zł (z tego koszty 18 pogrzebów 416 804 zł, 3 nagrobków 17 738 zł, liter na 3 nagrobkach 4 650 zł oraz renowacji 1 nagrobka 800 zł),
- 2025 r. kwota 479 636 zł (z tego koszty 19 pogrzebów 463 516 zł, 1 nagrobka 15 000 zł oraz liter na 1 nagrobku 1 120 zł),
- 2026 r. kwota 80 716 zł (koszty 3 pogrzebów).

Kwoty refundowanych wydatków były zróżnicowane, wahały się od 6 114 zł do 50 000 zł:

- w 2 przypadkach były niższe niż 10 000 zł,
- w 12 przypadkach mieściły się w przedziale powyżej 10 000 zł do 20 000 zł,
- w 25 przypadkach mieściły się w przedziale powyżej 20 000 zł do 30 000 zł¹⁹,
- w 9 przypadkach mieściły się w przedziale powyżej 30 000 zł do 36 950 zł,
- w 1 przypadku stanowiły 50 000 zł.

[Analiza wniosków]

5. [uzyskanie zgody Szefa KPRM] Spośród 36 badanych wniosków (z 56; 64%) o organizację pogrzebu państwowego w 31 przypadkach Ministerstwo zorganizowało taką uroczystość, natomiast w 5 przypadkach wnioskodawca otrzymał odmowę (szerzej: pkt 7). W każdym przypadku decyzji pozytywnej Ministerstwo **wystąpiło o zgodę do Szefa KPRM na pokrycie wydatków uroczystości pogrzebowych osób zasłużonych**, co było zgodne z § 2 zarządzenia nr 16 w związku z § 1 zarządzenia nr 15.

Z Zestawienia pogrzebów państwowych organizowanych przez MKiDN od 1 stycznia 2023 r. do 18 marca 2026 r. (dalej: Zestawienie)²⁰ przekazanego przez Kontrolowanego zawierającego 56 spraw, do badania wytypowano metodą doboru celowego 36 spraw, w tym 5 w przypadku, których MKiDN odmówiło zorganizowania pogrzebu państwowego (wszystkie odnowy udzielone w badanym okresie).

We wszystkich 31 sprawach²¹, w których dokonano refundacji wydatków Ministerstwo wystąpiło uprzednio o zgodę do Szefa KPRM. Postępowanie takie było zgodne z § 2 zarządzenia nr 16 w związku z § 1 zarządzenia

¹⁵ Sprawa nr 15/2025 (śp. ██████████).

¹⁶ Sprawa nr 4/2026 (śp. ██████████).

¹⁷ Odpowiedź na pismo znak: DNK-8/2026 z 17 kwietnia 2026 r. (pyt. 1).

¹⁸ W jednym przypadku (sprawa nr 1/2026) na dzień 18 marca 2026 r. wypłata nie została zrealizowana, natomiast wydatek został zaksięgowany w kosztach pod datą 17 marca 2026 r. i figuruje w zestawieniu pogrzebów państwowych przygotowanym w BM.

¹⁹ W jednym przypadku (sprawa nr 3/2025 dot. śp. ██████████) dokonano zwrotu 30 000,01 zł.

²⁰ Załącznik do pisma dyrektora Biura Ministra MKiDN z 19 marca 2026 r. (odp. na pismo znak: DNK-1/2026, pyt. 2).

²¹ Sprawy (lp.) 1, 3-9 z 2023 r.; sprawy (lp.) 5, 8, 10, 11, 14, 15, 17, 19-21 z 2024 r.; sprawy (lp.) 2-4, 6-7, 10-13, 16, 17, 21 z 2025 r.; sprawa (lp.) 2 z 2026 r. Zestawienia.

nr 15 (w sprawach o wyrażenie zgody na pokrycie kosztów pogrzebu w imieniu Prezesa Rady Ministrów działa Szef KPRM).

W pozostałych 5 przypadkach²² Ministerstwo nie pokrywało kosztów pogrzebu (odmówiło wnioskodawcy) a zatem nie było przesłanek do występowania do Szefa KPRM z wnioskiem o wyrażenie zgody na pokrycie kosztów pogrzebu.

6. [wnioski rozpatrzone pozytywnie] Pozytywnie należy ocenić, że wnioski o wyrażenie zgody na refundację kosztów pogrzebu osób zasłużonych kierowane przez Ministra do Szefa KPRM były szczegółowo uzasadnione, a ich przekazanie poprzedzała **analiza zasadności** (wszystkie 31 badanych przypadków).

Przy podejmowaniu decyzji przez MKiDN istotną rolę odgrywają odznaczenia resortowe, które stanowią jedno z kryteriów kierowania wniosku do dalszego procedowania. W szerszej perspektywie są brane pod uwagę inne odznaczenia państwowe oraz wybitne osiągnięcia artystyczne osób zasłużonych dla kultury.

W 11²³ spośród 36 (31%) analizowanych spraw, decyzja o skierowaniu przez Ministra KiDN wniosku do Szefa KPRM o wyrażenie zgody na zorganizowanie pogrzebu państwowego została poprzedzona uzyskaniem opinii departamentu merytorycznego (Departament Narodowych Instytucji Kultury, Departament Szkolnictwa Artystycznego, Departament Prawa Autorskiego i Filmu). Kontrolowany wyjaśnił²⁴, że Biuro Ministra nie występuje o opinie do departamentów merytorycznych, gdy zasługi osoby zmarłej dla kultury polskiej i jej promocji na świecie są bezsporne i powszechnie znane, a także gdy otrzymała ona odznaczenia państwowe i resortowe. Bardzo często także pogrzeb na koszt państwa jest inicjatywą Ministra KiDN. Ponadto wskazano²⁵, że w BM pracują osoby z wieloletnim doświadczeniem, które znają środowisko kultury i jego najwybitniejszych przedstawicieli. Poza tym Biuro zajmuje się prowadzeniem spraw dot. odnaczeń państwowych, a w efekcie ma dostęp do wniosków o ich przyznanie i rejestrów osób zasłużonych.

Wszystkie spośród 31 badanych wniosków, które zostały przekazane do Szefa KPRM celem wyrażenia zgody na zorganizowanie pogrzebu państwowego zostały szczegółowo uzasadnione, wynika z nich bogaty dorobek artystyczny lub istotny wkład zmarłego w upowszechnianie kultury. W 29 przypadkach²⁶ osoby zmarłe dodatkowo posiadały order i odznaczenia państwowe nadane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej²⁷ lub najwyższe resortowe odznaczenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego - medal *Zasłużony Kulturze Gloria Artis*²⁸.

7. [odmowy organizacji pogrzebów państwowych] Przypadki 2 z 5 odmów skierowania przez Ministerstwo wniosku do dalszego procedowania do Szefa KPRM **nie były przejrzyste**. Pozostałe przypadki (3) zostały rzetelnie udokumentowane.

W dwóch przypadkach²⁹ odmowę rzetelnie udokumentowano, tj. zwrócono się do Departamentu Narodowych Instytucji Kultury, który wskazał stosowne uzasadnienie. Na tej podstawie Dyrektor Biura Ministra udzieliła odpowiedzi odmownej wnioskodawcy.

W trzecim przypadku, wprowadzie nie przygotowano odrębnej notatki/opinii z odmową, jednakże wnioskodawca zwrócił się o organizację pogrzebu w szczególności ze względu na sytuację finansową zmarłego i w związku z tym Dyrektor Biura Ministra, wyjaśniając w piśmie w sposób subtelny przyczyny, odmówiła organizacji pogrzebu.

W kolejnych dwóch przypadkach wniosków, które wpłynęły do MKiDN postępowanie nie było przejrzyste:

- w jednej sprawie³⁰ wniosek nie został skierowany do KPRM, pomimo pozytywnej opinii Departamentu Narodowych Instytucji Kultury; Dyrektor Biura Ministra poinformowała wnioskodawcę o odmowie, jednocześnie w dokumentacji nie ma żadnego uzasadnienia podjętej decyzji.
- w drugiej sprawie³¹ brakuje jakiegokolwiek uzasadnienia wyjaśniającego powody nieskierowania wniosku Stowarzyszenia Filmowców Polskich do Szefa KPRM. Odmowę do wnioskodawcy podpisał w tym wypadku pan Andrzej Wyrobiec, Podsekretarz Stanu w MKiDN.

Dyrektor Biura Ministra podała³², że w obydwu przypadkach decyzja o nieskierowaniu do KPRM wniosku o refundację kosztów uroczystości pogrzebowej została podjęta przez członka kierownictwa resortu, po zapoznaniu się z informacjami m.in. dotyczącymi braku przyznanych odnaczeń, które są jednym z kryteriów przyjęcia wniosku do dalszego procedowania.

Należy zauważyć, że Ministerstwo w każdym przypadku odmowy skierowania wniosku do dalszego procedowania powinno posiadać dokumentację wskazującą, w sposób przejrzysty, na przyczyny takiej decyzji. Powoływanie się w wyjaśnieniach na samą decyzję członka kierownictwa jest niewystarczające, tj. powinna ona zostać uzasadniona w formie pisemnej (tym bardziej, że w jednym przypadku była pozytywna opinia departamentu merytorycznego MKiDN).

²² Sprawy (lp.) 1, 13, 18, 22 z 2024 r.; sprawa (lp.) 8 z 2025 r. Zestawienia.

²³ Sprawy nr: 1/2023 (śp. ██████████), 3/2023 (śp. ██████████), 6/2023 (śp. ██████████), 13/2024 (śp. ██████████), 14/2024 (śp. ██████████), 15/2024 (śp. ██████████), 17/2024 (śp. ██████████), 18/2024 (śp. ██████████), 8/2025 (śp. ██████████), 13/2025 (śp. ██████████), 16/2025 (śp. ██████████).

²⁴ Odpowiedź na pismo znak: DNK-6/2026 z 14 kwietnia 2026 r. (pyt. 1).

²⁵ Odpowiedź na pismo znak: DNK-8/2026 z 17 kwietnia 2026 r. (pyt. 5).

²⁶ Nie dotyczy sprawy nr: 5/2023 (śp. ██████████), 7/2025 (śp. ██████████).

²⁷ W trybie ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz.U. z 2023 r. poz. 2053).

²⁸ W trybie ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2026 r. poz. 457).

²⁹ Sprawa nr 18/2024 (śp. ██████████), sprawa nr 8/2025 (śp. ██████████).

³⁰ Sprawa nr 13/2024 (śp. ██████████).

³¹ Sprawa nr 1/2024 (śp. ██████████).

³² Odpowiedź na pismo znak: DNK-6/2026 z 14 kwietnia 2026 r. (pyt. 9 i 10).

8. **[limit wydatków]** Ustalona w kontrolowanym okresie w sposób nieformalny maksymalna kwota kosztów refundowanych z budżetu MKiDN (30 000 zł) nie **miała obligatoryjnego charakteru**. Stwierdzono przypadki (10 na 31), w których pokryte koszty przekraczały limit (od 1 455 zł do 6 960 zł, a w jednym przypadku o 20 000 zł), pomimo że w innych sprawach (9), koszty zostały zrefundowane tylko do wysokości 30 000 zł, niezależnie od tego, że przedłożone do rozliczenia koszty pogrzebu również przekraczały ustalony limit. W pozostałych badanych sprawach (12) koszty pogrzebu zostały zrefundowane w pełnej kwocie przedłożonych wydatków, ewentualnie pomniejszonej o 4 000 zasiłku pogrzebowego, do limitu 30 000 zł. Zasady pokrywania kosztów pogrzebu ponad limit **nie miały pisemnego uregulowania, co należy uznać za nieprzejrzyste**. Decyzje w tym zakresie podejmowało kierownictwo Ministerstwa uwzględniając trudną sytuację materialną rodzin lub wysokie koszty techniczne wynikające z nietypowej, artystycznej formy nagrobka. Celem zapewnienia pełniejszej przejrzystości wydatkowania środków publicznych, sytuacji w których możliwe jest finansowanie kosztów pogrzebu ponad limit powinny zostać pisemnie zdefiniowane.

Badanie wybranych spraw wykazało, że w 10 przypadkach (z 31, 32%) koszty pogrzebu zostały zrefundowane w kwotach wyższych od ustalonego limitu 30 000 zł:

- a) nr 17/2025 (śp. ██████████) – kwota refundowana 50 000 zł, tj. o 20 000 zł wyższa;
- b) nr 6/2025 (śp. ██████████) – kwota refundowanych wydatków 36 950 zł, tj. o 6 950 zł wyższa;
- c) nr 11/2024 (śp. ██████████) – kwota refundowanych wydatków 36 405 zł, tj. o 6 405 zł wyższa;
- d) nr 8/2024 (śp. ██████████) – kwota refundowana 35 986 zł, tj. o 5 986 zł wyższa;
- e) nr 9/2023 (śp. ██████████) – kwota refundowana 34 920 zł, tj. o 4 920 zł wyższa;
- f) nr 6/2023 (śp. ██████████) – kwota refundowanych wydatków 33 660 zł, tj. o 3 660 zł wyższa od przyjętego limitu;
- g) nr 10/2025 (śp. ██████████) – kwota refundowanych wydatków 33 488 zł, tj. o 3 488 zł wyższa;
- h) sprawa nr 7/2023 (śp. ██████████) – kwota refundowana 32 580 zł, tj. o 2 580 zł wyższa;
- i) nr 14/2024 (śp. ██████████) – kwota refundowana 32 250 zł, tj. o 2 250 zł wyższa;
- j) nr 1/2023 (śp. ██████████) – kwota refundowana 31 455 zł, tj. o 1 455 zł wyższa.

W 9 innych przypadkach (z 31, 29%) przedłożone do rozliczenia koszty pogrzebu w kwotach przekraczających przyjęty limit zostały zrefundowane tylko do wysokości 30 000 zł.

- a) sprawa nr 4/2023 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 39 825 zł, kwota nierefundowana różnica 9 825 zł;
- b) sprawa nr 10/2024 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 44 696 zł, kwota nierefundowana 14 696 zł;
- c) sprawa nr 19/2024 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 60 634 zł, kwota nierefundowana 30 634 zł;
- d) sprawa nr 21/2024 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 42 533 zł, kwota nierefundowana 12 533 zł;
- e) sprawa nr 7/2025 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 31 458 zł, kwota nierefundowana 1 458 zł;
- f) sprawa nr 11/2025 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 37 016 zł, kwota nierefundowana 7 016 zł;
- g) sprawa nr 16/2025 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 31 090 zł, kwota refundowana 30 000 zł (różnica 1 090 zł);
- h) sprawa nr 21/2025 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 33 585 zł, kwota nierefundowana 3 585 zł;
- i) sprawa nr 2/2026 (śp. ██████████) – kwota przedłożonych wydatków 32 910 zł, kwota nierefundowana 2 910 zł.

W pozostałych 12 badanych sprawach (z 31, 39%) koszty pogrzebu zostały zrefundowane w pełnej kwocie przedłożonych wydatków, ewentualnie pomniejszonej o 4 000 zasiłku pogrzebowego, do limitu 30 000 zł.

Kontrolowany wyjaśnił³³, że o przyjęciu maksymalnej kwoty refundacji na poziomie 30 000 zł zdecydowały uśrednione kalkulacje z poprzednich lat oraz inflacja, natomiast o wysokości i zakresie refundacji w konkretnej sprawie ostatecznie decyduje kierownictwo Ministerstwa. Zdarza się, że ze względu na dodatkowe prośby rodzin wynikające z ich sytuacji materialnej, refundacja kosztów pogrzebu może przekroczyć umowne 30 000 zł, choć Ministerstwo unika takich sytuacji i znacząco nie zwiększa tych kosztów. Wszyscy wnioskodawcy są informowani o tych samych zasadach refundacji kosztów pogrzebów państwowych i jeśli nie sygnalizują wcześniej potrzeby większego wsparcia, to Ministerstwo, dbając o finanse publiczne, refunduje koszty do 30 000 zł.

Powodem istotnego przekroczenia refundowanych kosztów jednego pogrzebu (20 000 zł ponad limit), było to, że Ministerstwo zostało poinformowane o wysokich kosztach demontażu i montażu sarkofagu, które wynikały ze skomplikowanej formy i artystycznego charakteru nagrobka oraz jego umiejscowienia w krypcie kościoła. MKiDN nie wymagało przy tym bardziej szczegółowych czy fachowych informacji ani technicznych opinii na temat kosztów demontażu i montażu sarkofagu.

³³ Odpowiedź na pismo znak: DNK-6/2026 z 14 kwietnia 2026 r. (pyt. 2, 3 i 16).

W celu zapewnienia przejrzystości procesu niezbędnym jest, przy podejmowaniu decyzji o przekroczeniu limitu wydatków, określenie zasad finansowania kosztów pogrzebu ponad przyjęty limit.

9. [analiza wydatków do refundacji] W Ministerstwie zasady analizy wydatków związanych z refundacją kosztów pogrzebów państwowych **nie zostały w żaden sposób unormowane**. Biuro Ministra w bieżącej działalności analizowało przedkładane do refundacji koszty pogrzebu, pod kątem przestrzegania zasad gospodarki finansowej obowiązujących jednostki budżetowe, a w sytuacji powzięcia wątpliwości co do zasadności wysokości poszczególnych pozycji kosztowych (wieńce, nekrologi) wprowadziło ograniczenia w zakresie możliwości ich finansowania ze środków publicznych. Zakres prowadzonych analiz i przekazywanych informacji o obowiązujących zasadach osobom ubiegającym się o refundację kosztów pogrzebu **był jednak niewystarczający**. Wątpliwości w kontekście celowości i oszczędności wydatków budzi bowiem zwrot kosztów fakturowanych ogólnie jako usługi pogrzebowe lub pokrewne, tj. nie zostały one precyzyjnie określone przez zakład pogrzebowy, nie wiadomo jaki jest ich konkretny zakres oraz koszt jednostkowy. W skrajnych przypadkach tak ogólne opisywanie usług może prowadzić do pokrywania ze środków będących w dyspozycji Ministra KiDN wydatków na wieńce i nekrologi czy konsolacje w domu pogrzebowym, co do których Kontrolowany nałożył ograniczenia (obecnie nieformalnie).

Ponadto stwierdzono pojedynczy przypadek, w którym koszty wieńca zostały zrefundowane, pomimo przyjętego w połowie 2025 r. nieformalnego ograniczenia w tym zakresie, na kwotę 1 785 zł.

Kontrolowany wyjaśnił³⁴, że z uwagi na powtarzające się wydatki na przedkładanych przez rodziny fakturach (duża liczba wieńców od rodziny, duża liczba nekrologów), w przygotowanym w połowie 2025 r. projekcie regulaminu przyjęto, że koszty wieńca od rodziny nie będą zwracane, a koszty nekrologów zostaną ograniczone (do jednego nekrologu), natomiast przed spisaniem projektu regulaminu Ministerstwo zwracało koszty z tych tytułów w pełnej wysokości.

Od 1 stycznia 2023 r. do 18 marca 2026 r. koszty wieńców, wiązanek i wyrobów kwiaciarskich lub większej liczby nekrologów były refundowane w 9 badanych sprawach (z 31, 29%):

- a) sprawa nr 3/2023 (śp. ██████████) – 2 wieńce pogrzebowe (kwota 3 700 zł),
- b) sprawa nr 6/2023 (śp. ██████████) – wieniec (kwota 600 zł),
- c) sprawa nr 10/2024 (śp. ██████████) – wieniec pogrzebowy (kwota 950 zł),
- d) sprawa nr 11/2024 (śp. ██████████) – kwiaty do pogrzebu (kwota 600 zł),
- e) sprawa nr 11/2024 (śp. ██████████) – nekrolog zamieszczany w wielu miejscach np. ██████████
██████████ (łącznie kwota 6 862 zł),
- f) sprawa nr 17/2024 (śp. ██████████) – wianek urnowy i wieniec (kwota 1 115 zł),
- g) sprawa 2/2025 (śp. ██████████) – wieniec i wiązanka (kwota 1 250 zł),
- h) sprawa nr 3/2025 (śp. ██████████) – wyroby kwiaciarskie (kwota 864 zł),
- i) sprawa nr 12/2025 (śp. ██████████) – wieniec (kwota 1 785 zł).

Stwierdzono pojedynczy przypadek, w którym koszty wieńca zostały zrefundowane pomimo przyjętego w połowie 2025 r. ograniczenia w tym zakresie – w sprawie nr 12/2025 wydatki z tego tytułu (kwota 1 785 zł) zostały zwrócone rodzinie 21 listopada 2025 r.

Odnosnie do 9 z 31 (29%) objętych badaniem pogrzebów państwowych stwierdzono, że zakłady pogrzebowe zafakturowały usługi pogrzebowe lub pokrewne nie precyzując jaki konkretnie zakres obejmowały. Kwota do zapłaty obejmowała tylko *usługę pogrzebową* bądź *usługę pogrzebową* i dodatkowo inne bardziej precyzyjnie określone zakupy związane z pogrzebem (tj. trumna, urna, kremacja, transport zwłok). Dotyczyło to:

- a) faktury z 28 maja 2024 r. (kwota 23 439 zł) – sprawa nr 8/2024 (śp. ██████████),
- b) pozycji na fakturze z 14 listopada 2024 r. (usługa pogrzebowa wraz z transportem zwłok, tabliczką, nekrologiem, łączna kwota 13 662 zł) – sprawa nr 20/2024 (śp. ██████████),
- c) faktur z 4 i 8 stycznia 2024 r. (kwota 10 440 zł i 700 zł) – sprawa nr 9/2023 (śp. ██████████),
- d) faktury z 29 grudnia 2025 r. (kwota 9 045 zł) – sprawa nr 21/2025 (śp. ██████████),
- e) faktury z 4 września 2024 r. (kwota 8 250 zł) – sprawa nr 14/2024 (śp. ██████████),
- f) faktury z 4 listopada 2025 r. (kwota 7 480 zł) – sprawa nr 16/2025 (śp. ██████████),
- g) pozycji na fakturze z 18 czerwca 2024 r. (kwota 4 150 zł) – sprawa nr 10/2024 (śp. ██████████),
- h) faktury z 8 października 2025 r. (kwota 3 775 zł) – sprawa nr 13/2025 (śp. ██████████),
- i) faktury z 2 października 2024 r. (kwota 2 200 zł) oraz pozycja na fakturze z 26 września 2024 r. (kwota 2 625 zł) – sprawa nr 17/2024 (śp. ██████████).

Dyrektor BM wyjaśnił³⁵, że wyszczególnione na fakturze usługi pogrzebowe dotyczą m.in. kosztów przewozu zmarłego, obsługi kremacji, usługi kremacji, eksportacji, tanatokosmetyków, tabliczki natrumiennej, chłodni, tabliczki naurnowej.

Należy zauważyć, że przywołany przez Kontrolowanego katalog usług pogrzebowych wpisuje się w standardowy zakres świadczeń zakładów pogrzebowych i nie wyjaśnia jaki był szczegółowy zakres usług na poszczególnych fakturach zakładów pogrzebowych refundowanych przez Ministerstwo. Wskazuje to

³⁴ Odpowiedź na pismo znak: DNK-6/2026 z 14 kwietnia 2026 r. (pyt. 4 i 13).

³⁵ Odpowiedź na pismo znak: DNK-6/2026 z 14 kwietnia 2026 r. (pyt. 5).

na potrzebę określenia zasad, wedle których specyfikowane będą usługi pogrzebowe fakturowane przez zakłady pogrzebowe.

10. [dokumentowanie] We wszystkich analizowanych sprawach (31) zwrot został dokonany osobom, które faktycznie poniosły wydatki związane z pochówkiem osoby zasłużonej. **Wzmocnienia wymaga jednak nadzór nad składaną przez nich dokumentacją potwierdzającą fakt poniesienia wydatków**, gdyż stwierdzono przypadki, w których:

- nie pobrano pisemnego oświadczenia o braku sfinansowania danego wydatku z zasiłku pogrzebowego przyznanego przez ZUS – oświadczenia zostały złożone telefonicznie (3 sprawy) - składanie oświadczeń w formie pisemnej jest istotne, ponieważ ogranicza ryzyko podwójnego finansowania;
- potwierdzenie opłacenia faktury za usługę przewozową zostało pobrane dopiero w trakcie kontroli (1 sprawa);
- zakup wieńca pogrzebowego udokumentowany został fakturą wystawioną z naruszeniem ogólnych zasad wystawiania faktur określonych w art. 106i ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r.³⁶ – po przeszło 4 miesiącach od sprzedaży.

Przedłożone do rozliczenia wydatki (udokumentowane fakturami, rachunkami, zaświadczeniami czy pokwitowaniami wystawionymi przez parafie) zostały opłacone przez osoby, które sfinansowały koszty pogrzebu i ubiegały się o ich refundację lub za pośrednictwem zakładu pogrzebowego. W każdej sprawie odbiorca wsparcia wskazał numer rachunku bankowego, na który należało przelać środki z tytułu refundacji. W jednym przypadku³⁷, potwierdzenie płatności za fakturę z 18 lipca 2024 r. (przewóz osób) zostało pobrane od osoby, która sfinansowała wydatek dopiero w trakcie czynności kontrolnych (na etapie realizacji refundacji MKiDN nie dysponowało tym potwierdzeniem). Wyjaśniono³⁸, że wynikało to z niedopatrzenia.

W 28 (z 31, 90%) badanych sprawach potwierdzono, że faktury opłacone z zasiłku pogrzebowego ZUS³⁹ nie były przedstawiane do refundacji - zostało to udokumentowane (np. drogą mailową). Natomiast w 2 przypadkach⁴⁰ mailowe oświadczenie zostało złożone dopiero w trakcie czynności kontrolnych – na etapie realizacji sprawy MKiDN uzyskało informację telefonicznie. Wyjaśniono⁴¹, że wynikało to z niedopatrzenia. Dodatkowo w jednym przypadku⁴² z przedłożonej do kontroli korespondencji nie wynika, aby osoba ubiegająca się o refundację złożyła stosowne oświadczenie, z tym, że refundowane wydatki zostały pomniejszone o kwotę zasiłku pogrzebowego. Kontrolowany wyjaśnił⁴³, że w tym przypadku skontaktowano się z zakładem pogrzebowym, który wskazał, że jedna z faktur została przekazana do ZUS.

W sprawie nr 1/2023 (śp. ██████████) ustalono, że do rozliczenia kosztów pogrzebu, który odbył się 27 stycznia 2023 r. została przedstawiona faktura za wiązanek pogrzebową z 5 czerwca 2023 r. Wystawienie faktury po przeszło 4 miesiącach od sprzedaży narusza ogólne zasady określone w art. 106i ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r., które stanowią, że fakturę należy sporządzić do 15 dnia miesiąca, który następuje po miesiącu, w którym miała miejsce dostawa towaru/ wykonano usługę. Dyrektor BM wyjaśnił⁴⁴, że dokumenty dotyczące pogrzebu, który odbył się w styczniu 2023 r. zostały przekazane do Ministerstwa w sierpniu 2023 r., a faktura wystawiona w czerwcu 2023 r. została zrefundowana z powodu niedopatrzenia. W opisie faktury znajduje się informacja, że dotyczy pogrzebu zmarłej, który odbył się 27 stycznia 2023 r. co było podstawą do zaliczenia jej do refundacji.

[Organizacja w Ministerstwie]

11. [przepływ informacji] Biuro Ministra gromadzi dane w układzie **zapewniającym sprawny dostęp do wiarygodnych danych** ilościowych i wartościowych na temat realizowanego zadania. Kwoty podane w przygotowanym w Biurze Ministra dla potrzeb kontroli zestawieniu pogrzebów państwowych odpowiadały ujętym w księgach rachunkowych kosztom pogrzebów oraz poniesionym z tego tytułu wydatkom. Podstawę księgowania i refundacji kosztów stanowiły przygotowane w Biurze Ministra i przekazane do Biura Finansów i Księgowości (dalej także: BFK) formularze realizacji wydatku. We wszystkich badanych przypadkach (31) wspomniane koszty ujęte w formularzach były równe bądź niższe od tych wskazanych na dowodach źródłowych (faktury, rachunki, zaświadczenia i pokwitowania parafii). Wynikało z faktu, że nie wszystkie przedłożone wydatki były refundowane.

Na koncie księgowym kosztów lub wydatków z tytułu pogrzebów państwowych zaksięgowano wszystkie wydatki odnoszące się do 49 pogrzebów organizowanych w okresie kontrolowanym (62 wypłaty dotyczące kosztów pogrzebów lub nagrobka) oraz 4 pogrzebów z 2022 r., których koszty refundowano w 2023 r. (4 wypłaty dotyczące kosztów pogrzebów bądź nagrobka):

³⁶ Dz.U. z 2025 poz. 775 ze zm.

³⁷ Sprawa nr 11/2024 (śp. ██████████).

³⁸ Odpowiedź na pismo znak: DNK-9/2026 z 20 kwietnia 2026 r. (pyt. 1).

³⁹ W latach 2023-2025 zasiłek pogrzebowy wynosił 4 000 zł, a od 2026 r. 7 000 zł.

⁴⁰ Sprawy nr: 6/2023 (śp. ██████████), 11/2024 (śp. ██████████).

⁴¹ Odpowiedź na pismo znak: DNK-9/2026 z 20 kwietnia 2026 r. (pyt. 1).

⁴² Sprawa nr 5/2024 (śp. ██████████).

⁴³ Odpowiedź na pismo znak: DNK-8/2026 z 17 kwietnia 2026 r. (pyt. 3).

⁴⁴ Odpowiedź na pismo znak: DNK-6/2026 z 14 kwietnia 2026 r. (pyt. 6).

- w 2023 r. 14 pozycji na łączną kwotę 246 347 zł, z tego 10 pozycji na kwotę 142 381 zł dotyczących pogrzebów, których organizację wszczęto w 2023 r. oraz 4 pozycje na kwotę 103 966 zł dotyczące pogrzebów organizowanych w 2022 r.;
- w 2024 r. 22 pozycje na łączną kwotę 471 722 zł, z tego 19 pozycji na kwotę 394 462 zł dotyczących pogrzebów, których organizację wszczęto w 2024 r. oraz 3 pozycje na kwotę 77 260 zł dotyczących pogrzebów organizowanych w 2023 r.;
- w 2025 r. 24 pozycje na łączną kwotę 468 715 zł, z tego 19 pozycji na kwotę 431 551 zł dotyczących pogrzebów, których organizację wszczęto w 2025 r. oraz 5 pozycji na kwotę 37 164 zł dotyczących pogrzebów organizowanych w 2024 r.;
- w 2026 r. 6 pozycji na łączną kwotę 137 167 zł⁴⁵, z tego 3 pozycje na kwotę 80 716 zł dotyczące pogrzebów, których organizację wszczęto w 2026 r. oraz 1 pozycja na kwotę 8 366 zł i 2 pozycje na kwotę 48 085 zł dotyczące pogrzebów organizowanych w 2024 i 2025 r.

Zaksięgowane kwoty odpowiadały kosztom poniesionym na zorganizowanie pogrzebu państwowego wykazanym w zestawieniu pogrzebów państwowych przygotowanym w Biurze Ministra dla potrzeb kontroli⁴⁶. W zakresie 31 spraw wybranych do szczegółowej weryfikacji potwierdzono również, że podstawę zaksięgowania i dokonania refundacji stanowiły przygotowane w Biurze Ministra i przekazane do BFK formularze realizacji wydatku, do których załączono dowody źródłowe (faktury, rachunki, zaświadczenia i pokwitowania parafii).

12. [nierzetelna informacja] Przekazane do Szefa KPRM informacje o pogrzebach państwowych organizowanych przez MKiDN, o które wnioskował on w piśmie z 6 października 2025 r.⁴⁷ nie były rzetelne. Kontrolowany nie zastosował wystandaryzowanego podejścia do prezentowania danych o kosztach pogrzebów. W sytuacji, gdy obejmowały one zarówno koszty ceremoniału pogrzebowego jak i koszty związane z nagrobkiem dla zmarłego, w części przypadków wykazano tylko koszty ceremoniału (4), pomijając koszty nagrobków (łącznie 46 444 zł), a w części koszty ceremoniału zostały wykazane łącznie z kosztami nagrobka (5). W efekcie wskazano w piśmie kwotę łączną 823 557 zł zamiast 870 001 zł (wydatki dotyczące 31 zmarłych zostały podane w pełnych kwotach, a w przypadku czterech bez kosztów nagrobka). Stwierdzono również incydentalny przypadek niewyszczególnienia kwoty wydatkowanej na refundację kosztów ceremoniału (30 000 zł), z tym, że została ona ujęta w zbiorczej kwocie wydatków poniesionych w 2025 r. przedstawionej Szefowi KPRM. Stwierdzono również ujęcie w statystyce wniosków o zorganizowanie pogrzebu państwowego przedstawionej Szefowi KPRM jednego wniosku, który nie był realizowany ze względów proceduralnych – wnioskodawca nie wnosił o nadanie pogrzebowi charakteru państwowego tylko o sfinansowanie kosztów pomnika.

Informując Szefa KPRM o kwotach wydatkowanych na pogrzeby państwowe w latach 2023-2025 w piśmie z 17 października 2025 r.⁴⁸ nie wykazano następujących wydatków:

- w sprawie nr 1/2023 – kwoty 24 840 zł wydatkowanej 28 czerwca 2024 r. na refundację kosztów nagrobka śp. ██████████,
- w sprawie nr 6/2023 – kwoty 17 500 zł wydatkowanej 19 września 2024 r. na refundację kosztów nagrobka śp. ██████████,
- w sprawie nr 3/2024 – kwoty 800 zł wydatkowanej 31 maja 2024 r. na refundację kosztu renowacji nagrobka śp. ██████████,
- w sprawie nr 10/2024 – kwoty 3 304 zł wydatkowanej 15 września 2025 r. na refundację kosztu nagrobka śp. ██████████.

W efekcie zaniżono wydatki w piśmie o 46 444 zł, co stanowi 5,34% właściwej kwoty (870 001 zł).

Ponadto nie wykazano kwoty 30 000 zł na refundację kosztów pogrzebu śp. ██████████ (sprawa 11/2025). Jednakże kwota ta została ujęta w kwocie zbiorczej za 2025 r.

Kontrolowany wyjaśnił⁴⁹, że w piśmie do KPRM nie ujęto kosztów refundacji za wykonanie pomników na grobach (4 przypadki), co wynikało z zawężenia definicji *kosztów pogrzebu* wyłącznie do usług stricte związanych z ceremoniałem, a w niektórych przypadkach dodatkowo powodem było to, że pogrzeb miał miejsce w jednym roku, a koszty związane z nagrobkiem zostały poniesione w kolejnym roku.

Należy zauważyć, że podejście do prezentowania danych o kosztach pogrzebów państwowych Szefowi KPRM nie było jednolite. Obok przywołanych przypadków, w których faktycznie podano kwoty stricte związane z ceremoniałem stwierdzono szereg przypadków (5 na 35), w których wykazane koszty pogrzebu obejmowały zarówno ceremoniał jak i nagrobek (sprawy nr: 2/2023 (śp. ██████████), 4/2023 (śp. ██████████), 4/2024 (śp. ██████████), 12/2024 (śp. ██████████), 5/2025 (śp. ██████████)).

Odnosnie do niewykazanej w piśmie kwoty wydatkowanej na refundację kosztów pogrzebu (1 przypadek) Kontrolowany podał, że było to niedopatrzenie, zaznaczył przy tym, że kwota ta została ujęta w kwocie ogólnej za 2025 r. zaprezentowanej Szefowi KPRM.

⁴⁵ Zaksięgowana kwota kosztów (137 166 zł) była wyższa od wydatków (115 790 zł) o 21 376 zł. Różnicę stanowiły przypisane w ewidencji (17 marca 2026 r.) koszty pogrzebu (śp. ██████████, sprawa nr 1/2026), które na dzień 18 marca 2026 r. nie były jeszcze zrefundowane.

⁴⁶ W jednym przypadku (śp. ██████████, sprawa nr 8/2023), w przygotowanym w BM dla potrzeb kontroli zestawieniu pogrzebów państwowych w latach 2023-2026, kwota refundowanych kosztów była niższa o 9 zł od faktycznie poniesionych wydatków (zamiast kwoty 9 589 zł podano kwotę 9 580 zł).

⁴⁷ Pismo znak: BPRM.1181.4.2025.

⁴⁸ Pismo znak: BM-WP.067.34.2025.IF.

⁴⁹ Odpowiedź na pismo znak: DNK-5/2026 z 9 kwietnia 2026 r. (pyt. 2).

Stwierdzono również rozbieżność pomiędzy liczbą wniosków o zorganizowanie pogrzebu państwowego, które wpłynęły do MKiDN wykazaną we wspomnianym piśmie do Szefa KPRM (47 wniosków), a liczbą wniosków wykazaną w analogicznym okresie w zestawieniu przekazanym kontrolerom (46 wniosków). Dyrektor BM wyjaśniła⁵⁰, że w zestawieniu przekazanym kontrolerom nie wpisano jednego wniosku o sfinansowanie kosztów wykonania pomnika osoby zmarłej. Wniosek ten nie został skierowany do realizacji ze względów proceduralnych nie wnioskowano o nadanie pogrzebowi charakteru państwowego tylko o sfinansowanie kosztów pomnika).

13. [planowanie środków] Środki zaplanowane w budżecie MKiDN zapewniały pełne pokrycie kosztów refundacji pogrzebów państwowych osób zasłużonych dla kultury. W planie finansowym Biura Ministrów na 2023, 2024, 2025 i 2026 r. były one szacowane niezmiennie na poziomie 700 000 zł (§ 4300 *Zakup usług pozostałych*), a kwota ta obejmowała obok refundowanych kosztów pogrzebu publikowane z inicjatywy Ministerstwa nekrologi. W 2023 i 2024 r. plan wydatków został zrealizowany na poziomie 82% (koszty pogrzebów odpowiednio 57% i 67%; pozostałe - koszty nekrologów), w 2025 r. na poziomie 99% (koszty pogrzebów 69%; pozostałe - nekrologi oraz 4 usługi cateringowe niezwiązane z organizacją pogrzebów państwowych), a w 2026 r. (na 18 marca), stosownie do upływu czasu na poziomie 21% (koszty pogrzebów 17%; pozostałe - nekrologi).

Będące w dyspozycji BM środki w budżecie MKiDN (część budżetowa 24 *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego*) na pokrycie kosztów pogrzebów wybitnych twórców planowane były w dziale 921 *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego*, w rozdziale 92195 *Pozostała działalność*, w § 4300 *Zakup usług pozostałych*. Środki na refundację kosztów pogrzebów planowano w jednej pozycji wraz z kosztami nekrologów zamieszczanymi przez Kontrolowanego. W 2025 r. z § 4300 sfinansowano dodatkowo 4 usługi cateringowe na łączną kwotę 6 942 zł związane z posiedzeniem Rady Odbudowy (ciało doradcze MKiDN).

W planie finansowym Biura Ministra na 2023, 2024, 2025 i 2026 r. koszty pogrzebów państwowych i nekrologów były szacowane na poziomie 700 000 zł. Dyrektor BM poinformowała⁵¹, że podczas planowania wydatków na lata kolejne trudno przewidzieć liczbę pogrzebów oraz nekrologów, a także kwot przeznaczonych na realizację tych zadań (np. ceny nekrologów zależą od tytułu prasowego, w którym są zamieszczane i strony, na której są publikowane). Wydatki planowane są na podstawie analizy lat ubiegłych, w oparciu o kwotę planowaną na podpisanie umowy w sprawie publikacji ogłoszeń lub realizację tej umowy (publikacja nekrologów zlecana jest nie tylko przy pogrzebach państwowych) oraz średnią liczbę pogrzebów z lat poprzednich.

W 2023 r. w ciągu roku plan wydatków skorygowany został z kwoty 700 000 zł (łącznie o 270 000 zł) do kwoty 430 000 zł, a w 2025 r. (łącznie o 23 000 zł) do kwoty 677 000 zł. Plan wydatków na 2024 i 2026 r. (wg stanu 18 marca) nie był korygowany. Kontrolowany podał, że w 2024 r. plan wydatków nie został skorygowany, gdyż istniała obawa, że w grudniu może być więcej niż jeden pogrzeb państwowy, a ponadto należało zabezpieczyć środki na zapłatę faktur za nekrologi. Zwrócił uwagę na pogrzeb, który odbył się 17 grudnia 2024 r. (sprawa nr 21/2024, sp. [REDAKTOWANE]), ale jego rozliczenie nastąpiło w 2025 r. (faktury zostały przysłane do MKiDN 9 stycznia 2025 r.).

Wykonanie planu wydatków w rozdziale 92195, § 4300 stanowiło:

- w 2023 r. kwotę 353 172 zł (82% planu po zmianach), w tym koszty pogrzebów 246 347 zł (57% planu po zmianach; pozostałe - koszty nekrologów),
- w 2024 r. kwotę 572 982 zł (82% planu), w tym koszty pogrzebów 471 722 zł (67% planu; pozostałe - koszty nekrologów),
- w 2025 r. kwotę 669 122 zł (99% planu po zmianach), w tym koszty pogrzebów 468 715 zł (69% planu po zmianach; pozostałe - nekrologi oraz 4 usługi cateringowe na kwotę 6 942 zł niezwiązane z organizacją pogrzebów państwowych),
- w 2026 r. (wg stanu na 18 marca) kwotę 146 679 zł (21% planu), w tym koszty pogrzebów 115 790 zł (17% planu; pozostałe koszty nekrologów).

14. [powierzenie zadań] W latach 2023-2026 wewnętrzna struktura organizacyjna komórki odpowiedzialnej za koordynację spraw związanych z organizacją pogrzebów państwowych, tj. Biura Ministra podlegała kilkukrotnym przekształceniom (regulamin wewnętrzny zmieniany był 6 razy). Jednakże opisy stanowisk pracy pracowników wykonujących zadania związane z organizacją i obsługą finansową pogrzebów państwowych osób zasłużonych dla kultury **nie były na bieżąco aktualizowane**, stosownie do następujących kolejno zmian w organizacji zadania. W okresie od stycznia do października 2023 r. oraz od maja do listopada 2024 r. **pracownicy nie mieli powierzonych zadań** w nowo ustalonym zakresie, na zreorganizowanych stanowiskach. Wprawdzie ustalenia kontroli nie potwierdzają, aby brak bieżącej aktualizacji opisów stanowisk pracy negatywnie wpływał na sposób realizacji zadania, wskazują jednak **na naruszenie standardów kontroli zarządczej**⁵² w zakresie struktury organizacyjnej⁵³. Zgodnie z tymi standardami, zakres podległości

⁵⁰ Odpowiedź na pismo znak: DNK-5/2026 z 9 kwietnia 2026 r. (pyt. 3).

⁵¹ Odpowiedź na pismo znak: DNK-8/2026 z 17 kwietnia 2026 r. (pyt. 7).

⁵² Komunikat Nr 23 Ministra Finansów w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych z dnia 16 grudnia 2009 r. ([Dz.Urz.MF Nr 15, poz. 84](#)).

⁵³ A. Środowisko wewnętrzne, 3. Struktura organizacyjna.

pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny, a każdy pracownik powinien posiadać aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności.

W całym 2023 r. oraz do 29 kwietnia 2024 r.⁵⁴ w strukturze Biura Ministra funkcjonowało niezależne stanowisko *ds. jubileuszy, świadczeń specjalnych i pogrzebów*, do zadań którego należało koordynowanie spraw związanych z pochówkiem wybitnych twórców kultury na koszt państwa oraz odrębne stanowisko *ds. obsługi finansowej i zamówień publicznych*, któremu przypisano prowadzenie obsługi finansowej m.in. wydatków w zakresie pogrzebów i nekrologów. Od 30 kwietnia 2024 r. do 4 września 2025 r.⁵⁵ obydwie te zadania były przypisane do realizacji Wydziałowi Prezydialnemu. Natomiast od 5 września 2025 r.⁵⁶ koordynowaniem spraw związanych z pochówkiem wybitnych twórców kultury zajmuje się Wydział Prezydialny, a obsługę finansową wydatków z tym związanych przypisano do wyodrębnionego w strukturze Biura stanowiska *ds. zamówień publicznych i obsługi finansowej*.

Chociaż od 1 stycznia 2023 r. do 29 kwietnia 2024 r., zadanie przypisane było do dwóch wyodrębnionych stanowisk podległych zastępcy dyrektora, opisy tych stanowisk zostały zatwierdzone dopiero 25 i 27 października 2023 r. Do tego czasu w obiegu funkcjonował opis stanowiska pracy umiejscowionego w Wydziale Prezydialnym, zgodnie z którym do zadań pracownika należała zarówno organizacja pogrzebów jak i obsługa wydatków z tym związanych. Podobnie, chociaż od 30 kwietnia 2024 r. zadania w zakresie organizacji i obsługi finansowej pogrzebów państwowych ponownie zostały przypisane do realizacji jednemu pracownikowi w Wydziale Prezydialnym, formalne powierzenie zadań pracownikowi w nowym wymiarze i w nowej strukturze organizacyjnej nastąpiło dopiero po upływie 6 miesięcy od reorganizacji Biura.

Dyrektor BM poinformowała⁵⁷, że osoba zajmująca się pogrzebami państwowymi ma to w swoim zakresie obowiązków od kilkunastu lat, niezależnie od umiejscowienia stanowiska w strukturze Biura Ministra, przez wiele lat organizowała pogrzeby państwowe kompleksowo, także rozliczała je finansowo. Ze względu na historię tego stanowiska i obszerną wiedzę pracownika, przygotowanie nowych opisów stanowisk nie wydawało się wówczas pilne i formalności rzeczywiście zostały dokonane z opóźnieniem.

Biorąc pod uwagę ustalenia i oceny przedstawione w *Wystąpieniu*, zalecam Pani Minister uregulowanie zasad organizacji i finansowania pogrzebów państwowych w sposób zapewniający przejrzystość, kontrolę oraz rozliczalność wydatków poprzez:

1. Opracowanie i wdrożenie regulacji wewnętrznych określających w szczególności:
 - kryteria uznania osoby za zasłużoną dla państwa i społeczeństwa (w zakresie możliwym do uregulowania wewnętrznie),
 - procedurę składania i rozpatrywania wniosków,
 - zasady finansowania i refundacji kosztów, w tym katalog kosztów (np. transport, oprawa muzyczna, nagrobek, usługi grabarskie, kwiaty),
 - wymagania dokumentacyjne, w tym wprowadzenie obowiązku szczegółowego wyszczególniania pozycji kosztowych na fakturach (np. transport, oprawa muzyczna, nagrobek, usługi grabarskie).
2. Wprowadzenie jednoznacznych kryteriów przekraczania limitu kosztów refundacji, w tym m.in.:
 - zdefiniowanie katalog przesłanek uzasadniających zwiększenie refundacji (np. szczególny ceremoniał, specyfika miejsca pochówku),
 - wprowadzenie obowiązku sporządzania pisemnego uzasadnienia każdej decyzji o przekroczeniu limitu,
 - zapewnienie, aby proces decyzyjny był w pełni udokumentowany.

Uprzejmie proszę Panią Minister o przedstawienie, w terminie 30 dni od daty otrzymania *Wystąpienia*, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Informuję, że od *Wystąpienia* nie przysługują środki odwoławcze.

w zastępstwie

Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Grzegorz Karpiński

Zastępca Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

/dokument podpisany elektronicznie/

⁵⁴ Na mocy wewnętrznych regulaminów organizacyjnych Biura Ministra zatwierdzonych przez dyrektora generalnego kolejno 18 listopada 2022 r. oraz 8 lutego 2024 r.

⁵⁵ Na mocy wewnętrznych regulaminów organizacyjnych Biura Ministra zatwierdzonych przez dyrektora generalnego -30 kwietnia 2024 r., 16 października 2024 r. oraz 31 lipca 2025.

⁵⁶ Na mocy wewnętrznych regulaminów organizacyjnych Biura Ministra zatwierdzonych przez dyrektora generalnego kolejno 5 września 2025 r. oraz 30 października 2025 r.

⁵⁷ Odpowiedź na pismo znak: DNK-5/2026 z 9 kwietnia 2026 r. (pyt. 4).

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1952861.10131845.7035432
Nazwa dokumentu	Wystąpienie pokontrolne.pdf
Tytuł dokumentu	Wystąpienie pokontrolne
Sygnatura dokumentu	DNK.WK.1741.3.2026
Data dokumentu	28.05.2026
Skrót dokumentu	A4DC6CE66DD67EEEA3BBB615D31C28DD04AE0F DA
Wersja dokumentu	1.3
Data podpisu	28.05.2026 13:45:55
Podpisane przez	Grzegorz Karpiński Sekretarz stanu, zastępca szefa KPRM
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.132.31.31.

Data wydruku: 28.05.2026

Autor wydruku: Wrzesińska Marta (Radca)